

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:

Helyben:	Vidéken:
1 óra 60 Ft.	1 óra 1 K —
1 évre 1 K 80	3 —
3 — 60	6 —
6 — 20	12 —

Lapkiadó: Baranyay Lajos.
Felelős szerkesztő: Major Mihály.

Megjelenik: minden hétköznap este 6 órakor.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Ide küldendő a szerkesztőséget és a kiadóhivatalt érdeklő minden közlemény és előfizetési díj.
Egyes számok kaptalók: a dohánytözsékben.

Évés közben jön meg az étvágy. Mi, kik szívünkben mélysegesen elkeseredve, szemünkben könnyekkel vettünk tudomást arról a nagy megtévelyedésről, mely Zichy János gróf miniszternek Barkóczy bárót elmozdító tényében megnyilatkozott, előre megmondottuk, hogy a katolikuskok egykoron nagyreményű vezérférfia rosszul számolt, ha azt hiszi, hogy Barkóczy eljöttével maga iránt jobb véleményre, több türelemre fogja hangolni a szabadkőműves elemeket. Jólásunk előbb valóra vált, mintsem hogy azt magunk is sejtettük volna. Egyik szabadkőműves vezérünk, a Pesti Hírlap vasárnapi számában már megírtá a jövő zenéjének akkordját. Magát a szóbanforgó ténytet nem ismerjük, tehát érdemleg nem is szólunk hozzá; csak azt konstataljuk, hogy nevezett lap az állítólag államnak tervezett, illetve helyen államnak óhajtott s a miniszterium részéről államnak ígért, de mindennek dacára állítólag római katolikusnak alapítandó oravicai fő-

gymnázium ügyével kapcsolatban kijelenti, hogy Barkóczy távozásával az V. ügyosztály szellemében semmiféle változás nem történt s nem is várható; mert a szabadelvű irány semmit sem várhat Zichy Jánostól, illetőleg a kultuszminiszteriumtól, míg Zichy János áll az élén. — Az eddigiekből nem hisszük hogy a szabadelvűségnek ekkora kétségbeesésre oka volna; de lesegezünk a ténytet, hogy az a szabadkőműves hajszá, mely eddig Barkóczy ellen irányult, az ő menesztésének első havi fordulóján már Zichy Jánost kezd ki. Majd figyelemmel kísérjük a fejleményeket.

A háziipari tanfolyam kiállítása.

Egy külső látszatra szerény, de szociális tekintetben annál többet mondó kiállítás látható még ma és holnap a Szőgyény Marich-utcai kath. egyesületi ház kistermében. Kevesen tud-

ják, hogy néhány év óta e városban fíradhatatlan agitáció folyik a téli háziipar meghonosítása érdekében. A mi sajtóságos közérdeklenségünk és népünk keleti mozdulatlan-sága és vállalkozási szellemében való hiányossága az oka, hogy ez az agitáció még nem dicselkedhet nagyobb eredményekkel. De az eszmét nem szabad elejteni és az eddigi kitartással kell küzdeni népünk indolenciájával szemben — népünk jobbjéért.

A kiállítás megnyitása vasárnap d. e. 11 órakor volt. Megjelentek dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök, gr. Széchenyi Viktor főispán, dr. Saára Gyula polgármester, dr. Kerekes Lajos főjegyző, Streit Ferenc irdojagazgató és még egynehányan. Reé István ny. főkapitány, az egész háziipari akciónak leke és mozgatója üdvözölte a megjelenteket és dióhéjba foglalva elmondta az eddigi próbálkozások történetét. Ebből a beszámolóból kitént, hogy az állam is a város is igazi nobilis bőkezűség-

ga támogatta a téli háziipar ügyét.

Reé István főkapitányhoz 1908 telén, a nagy drágaság kezdő esztendejében, két asszony állított be — egy kömivesnek és egy ácsnak felesége — és városi segítyt kértek azokon a cimen, hogy családadjuk együtt a legnagyobb nyomorban szynylódnék; az emberek munka nélkül vannak és tavaszig nincs is erre kilátás; tartsa el őket a város. Ekkor született meg Reé István lelkében a háziipar ideplántálásának gondolata. Fölment a miniszteriumba, ahol a legnagyobb jóakarral és gavallériával segítették a terv megvalósulását. 1909-ben 3000, 1910-ben 2000, 1911-ben ismét 2000 koronát adott a földmívelési miniszterium ezen célra. A kereskedelmi miniszter 4000 k. értékű gépeket (seprűfonó stb. gépet) bocsjított rendelkezésre, amelyek itt is maradnak, ha sikerül a tömeges háziipari termelést városunkban meghonosítani. A város ingyen helyiséget, jutést-

Vádlottak padján.

— A Fejérmegyei Napló tárcája. —

I.

A száraz, komoly professzor urat aligha ismerné meg valamelyik tanítványa, ha a Tüzoltó-utcában találkoznék vele.

Mert az iskolában szürke ember ő. A nyakravalója piszkos s állandóan félrecsuszott, a kabájá zsiros és fényes, mint a tükör, nadrágjának alsó része „francos”, mint a diákjai mondták s hogy teljes legyen a kép, cipője is félretaposott, ferdesarkú (tanítványai szerint: pizai torony).

Nem így a Tüzoltó-utcában. Valahányszor erre készül, a szobaszasszonya mindannyiszor idegennek tapasztalja a tanár urat.

— Klára asszony, hol az új nyakkendőm, a galambszürke? — A lakkcipőmet hová rakta?

— De tekintetes úr, hiszen ott van mind a kettő; a nyakkendő az asztalon, a cipők az ágy alatt.

Az ideges professzor ilyenkor

kissé lehül, mint a tettenért bűnös, valamelyest elpirul s morogván szól: Nohát.

Majd megigazítja nyakravalóját, középső ujjával letricskázza a pihéket ruhájáról, kézi tükrébe néz s meglegegedetten mosolyogva végül megindul.

A Tüzoltó utcába . . . A ferde gyalogjárójú, egyenetlenül kövezett, poros vagy sáros, alacsony házakban bővelkedő Tüzoltó-utcába . . .

Megy pedig nagy begyesen Kátay dr. fil, akárcsak a Váci utcán lejtene végig s minél közelebb ér az alacsony házhoz, a zöldre meszelthez, annál nyugtalanabb pillantásokat vet annak egyik ablakára s lesi, vajjon nem mozdul e meg a függöny, a nyárspolgáris, a hófehér színű, a csipkés.

S valóban a csipkés függöny mögött kis szőke fejecske leselkedik, mert tudja, hogy ilyenkor — délután 5 és 6 óra között — egy professzor (Istenem, kicsoda nagy ur), öccsének a tanára, sétál erre.

S az alig 18 esztendőös leányka remegve gondolt atyja folytonos unszolására, hogy mért nem egy-

már egyszer a gymnáziumba s beszél a Jani osztályfőnökével, Kátayval. Hiszen beláthatná, hogy neki nincs illyesmire ideje; egész nap elfoglalja az üzlet s édes anyja sem szabadulhat a délelőtti órákban. Háziteendőit tartják vissza.

Igaz, igaz — gondolja magában ilyenkor Agneske — apának, anyának nincs ideje; mégis csak nekem kell beszélnem az osztályfőnök úrral öcsém érdekében. Mert bizony gyöngye tanul.

S amint most nézi a tanár urat a csipkefüggöny mögül, remegve gondolt rá, hogy mit fog szólni hozzá?

Hiszen a külseje ugyan csinos, de tanár! Pedig ha visszagondolt a saját volt tanáraitra, nem mosolyra nyílik az ajka . . .

II.

A gymnázium tanári szobájában óráktól, vidám hangulat uralkodott. A fáradt munkások — a nemzetnapszámosi — elcsevegtek, elcsevegtek s leginkább Kátayt ugrasztották. Tudták róla, hogy nagy „drukkmeiszter”, mint maguk között nevezték s egyik is, másik is egy-

egy megjegyzéssel iparkodott őt boszantani.

— Te, csöngettek már, jó lesz az osztályba menni, mert jön a főigazgató.

— A gyakorlatokat kijavítsd ám, mert errot kapsz érte.

S talán semmitől sem félt annyira, mint mikor a vádlottak padját emlegették. Egyetlen egyszer volt életében a bíróságnál (vidéki tenárközsége idejében) s valamelyik szülővei gyűlt meg a baja rosszviselőti gyermeke miatt. A tárgyalás előtt napokon át nem tudott aludni s a vádlottak padján is sápadtan, verejtékes homlokkal foglalt helyet s nagy megkönnyebbülésére volt, mikor a főmentő ítéletet végighallgatta.

Azóta nagyon óvatos és nagyon félték, még a diákjaival szemben is és kényes a becsületére s még a tanuskolást is kerüli.

Ezt a régi históriát tárgyalták épen jókezdű kollégái, mikor félték kopogás hallatszik és Agneske lép be a tanári szobába halk hangon szólv:

Kérem uraim, Kátaly tanár úrral szeretnék beszélni . . .

Sövegjártó János

hazai és rumburgi vászon-áruháza barátok épülete,

ÁZELŐTT: ÖZV. HANEL ANTALNÉ
OLCSÓ SZABOTT ÁRAK

Mai lapunk 4 oldal.

00000217

világítást adott a sörházban, ezenkívül két hold földet füvesztés és cirok termelésére.

Ilyen kedvező szelek mellett indult utnak a hajó. A nép köréből első évben 60-an látogatták a tanfolyamot, később a kitartás egyre fogyott, amint ez magyar embereknel már megszokott dolog. A jelen évi tanfolyamon csak 6-an tartottak ki mindvégig. Még ily kevés résztvevővel is sok szép és hasznos dolgot produkált a tanfolyam és a téli munkaszünet idején jó keresethez juttatta a szorgalmas munkásokat.

Reé István felkérte a megyéspüspököt a kiállítás megnyitására. A püspök a legőszintébb elismerés hangján üdvözölte Reé Istvánt, aki — úgymond — egyedül szociális érzésből felkarolta ezt a nemes ügyet és pedig úgy, amint főleg Magyarországon, a szociális neveltség országában, felkarolni szokás, hogy amikor az ember belemarkol, voltaképpen egy tövisbokorba markol és magának fájdalmat fog. De hát ez a szociális működésnek pszichológiája, hogy az ember fájdalomon és áldozatokon keresztül juthat el mások boldogítására. Rauscher főfelügyelő ur németországi útjában említette valahol, hogy mily nehezen lehet nálunk valamire menni a szociális munka terén — mire egyszerű német munkás ezt a megjegyzést tette:

— *Sie haben noch nicht genug gehungert.* (Maguk még nem éheztek eleget.)

Ha látom, hogy e tanfolyam munkásainak száma 6-ra olvadt le, azt kell mondanom, hogy bármekkora is a nyomorúság, ami a munka megszerzését illeti még nem éhez-

tünk eleget. Nem azt kívánom, hogy még többet éhezünk, de kívánom, hogy legyen a társadalomnak még sok olyan embere, aki nem törődve hátlansággal, szociális neveltséggel, iparkodik nem apostolokat, de munkásokat nevelni saját erők érvényesítésére és azok jólétének emelésére. Ezzel a reménnyel, mert az ember mindig remél, újra kifejezve köszönetünket a főkapitány ur iránt, a kiállítást megnyitom.

A püspök beszéde után a jelen voltak megtekintették a tanfolyamon készített tárgyakat. Megjegyzendő, hogy a készített dolgoknak csak $\frac{1}{4}$ része van kiállítva, $\frac{3}{4}$ részét a munkások mint sajátjukat hazavitték.

Öszinte elismerés illeti Skultéty László gazdasági tanitót, aki tudásával, szorgalmával és gyakorlati érzékével vezette a tanfolyamot. A kiállításon fokozatos sorrendben látható a munkában való haladás. A vesszőtápar kezdetleges készítményei után jönnek a finomabb vessződolgozók, majd a gyékényfonás és cirokkötés. Érdekesek a gazdasági ismétlőiskolások próbálgatásai, amelyekben a gyermekkezek a fűrész és gyalu kezelésének művészetét tanulják meg.

Első tekintetre igénytelennek tűnik fel a kiállítás, de a szociális érzékű ember nagy méltánálással csüng rajta. Hosszu fáradozás eredménye, hogy már ennyi is van. Sok ezer korona megy külföldre az ilyen készítményekért, amíg itthon télen a mi népünk nyomorog és hiteltelre vett zsáklisztek alakjában előre elfogyaszítja aratási keresetét és soha ki nem szabadul az adósság hálójából. Magának Kecskemétnek évente

két millió postakosárra van szüksége és nagyrészt Csehországban szerzi be. Jól mondta a megyéspüspök, hogy nálunk nagy még a szociális

neveltség — vagyis elhettetés.

A háziipar meghonosításán fáradozok az egész nemzet elismerésére és hálijára méltók.

Nagy szerencsétlenség a Dunán.

Öt ember a vizbefúlt.

Nagy szerencsétlenségről, három család munkásembernek és két legénynek borzalmas haláláról értesülünk. Rácalmás község határában a most zajló Duna a soha meg nem telő nagy koporsójába zárt öt szegény munkást, gyászbaboritott négy családot, kiknek a szorgalmas kenyérkeresőt rabolta el. A szerencsétlenségnek részben az áldozatok gondatlansága volt az oka, mert a megdöntöttek emberek óvó intelmé ellenére öten ültek egy lélekvesztőbe, hogy átmenjenek a másik partra. A lélekvesztő a másik part helyett a másvilágra vitte át őket.

A nagy szerencsétlenségről részletes tudósításunk a következő:

Rácalmással szemben a Duna tulsó partján egy erdőszeg áll. Tas pestmegyei község határában. Az erdő egy részét most irtatja ki a tulajdonosa s a nagy munkára nem csak a tasi, hanem a rácalmási munkásembernek is átjárnak. Szombaton este a heti napszámot fizették a munkásoknak, akik a pénzt a közelben

levő tasi csárdában osztották el. Közben poharaztak is és a rácalmásiak közül Barna Mihály, Kukucska Lajos és Csepesz András késő estig ottmaradt a csárdában.

Egészen sötét volt már, mikor a rácalmásiak a hazamenésre gondoltak.

Hozzájuk csatlakoztak még Szabó Mihály és Szabó János tasi legények is, akik a vasárnapot Rácalmáson akarták eltölteni. A hold gyéren világított, a vizen nem lehetett 10 lépéssnyire sem előre látni s az öt ember — ime a poharazás következménye — mégis elég vakmerő volt arra, hogy egy kicsiny lélekvesztőn, melyben alig fértek el, nekiugyan a veszedelmes utnak. A parton voltak néhányan s ezek figyelmeztették az elindulókat, hogy veszedelmes egy olyan kis csónakon öt embernek elindulni. A merész emberek azonban nem törődve a jóakaratu figyelmeztetéssel, elindították a csónakot.

A parton maradt emberek nyugtalanul néztek a társaik után. Nem indultak rögtön

Egyszeriben nagy csönd lett a teremben s a kit eddig csak kinevettek, kineztek, Kátayt, most irigylenni kezdtek.

A dr. philosophiae zavartan Agneske felé tartott s betessékelte a szomszédos „szülői értekező szobába”.

Agneske megremegett, mert öccse tanárja előtt állt, pedig akkor már nem tanár, hanem a fiatal férfi volt Kátay s hasonló zavartság vett erőt rajta, ötlöt-hatolt, bocsánatot kért, hogy ő, Kátay, sem tehet róla, hogy a „Nagysádnak” kedves öccse gyöngécskén tanul. Hanem azért alapjában véve (ez az a bizonyos alapjában véve) nem rossz fiu, sőt lehet mondani, hogy némi tekintetben — leszámítva a leszámítandókat — jónak is nevezhető, mert tulajdonképpen . . . stb. stb.

A beszéd végén Kátay nem tudta, hogy mit beszélt, Agneske nem értett belőle semmit.

S mivel a tíz percet elcsöngették, az osztály főnök ur egyszerűen magához tért s gondolkozni kezdett, hogy mit cselekedjék. Ha nem megy órára, észreveszi a direktor (épen a szomszéd teremben van neki is történelme), ha meg ajánlja

magát, megsértődik ez az angyal. Segítségére jött az iskolaszolga és tőle kérdezte Kátay:

— Csöngették már?

— Oh, igen, öt percet előtt.

Agneske maga is megjáért erre s zavartan mondá:

— Talán el is késik miattam tanár ur. Csak tessék menni. S elköszöntek.

E naptól fogva dr. Kátay följosgositva érezte magát, hogy valahányszor végigsétál a Tűzoltó-utcán, beköszöntsön a földszintes ház ablakán. S az édes mosoly soha sem maradt el a köszöntés nyomán.

Mikor pedig az intézetnek hangversenye volt, a Jani külön meghívót kapott (bár csak a felsőbb osztályúak között osztották ki) s Agneske nagyon-nagyon kérte mamáját, hogy menjenek el az iskolai ünnepélyre, hiszen délután lesz; van idejük.

Itt a mama is megismerkedett Kátayval s felszólították, hogy szívesen veszék, ha szerény otthonukban is meglátogatja őket.

A tanár ur egyszerűen megváltozott. A ferdésarkú cipőt, piszkos nyakkendőjét, szürke ruhát valami

hálózónak adta s az iskolába is kifogástalan öltözékben járt.

Az első vizit et is megette, utána a másodikat, sőt a nyolcadikat, tizediket s csakhamar hire terjedt, hogy Janinak nagy a szerencséje.

Valószínűleg sógora lesz a szigoru professzornak . . .

A fiatalok csakugyan megértették egymást s latin syntaxis meg a görög nyelvtan egyidőre nyugalomba vonult s csupán a maga idejében vétettek elő. Annál nagyobb szerepe jutott a tearózsának, tubarózsának, szegfűnek s egyéb kedveskedéseknek . . .

III.

A IV. B) osztálynak növendékei (a kis huncutok) nagy örömmel tárgyalták, hogy a jövő héten, egy héten át nem lesz rendes latin és görög óra (a helyettesítéstől nem fél a diák), mert az osztályfőnök ur lakodalmát tartja Jani nővérével, Rozsos Agnessel. Ennek előnyét különben már néhány hete élvezik, mert a tanár ur folyton jókedvű, sokat tréfál s kevesebb a „daci”.

A nagy nap valóban elkövetkezett s mint minden esküvőn, itt is megtörtént, hogy több vendég jött a

házhoz, mint a mennyire számítottak. Szinte zavarba jöttek; étel-ital volt bőven, de bizony még néhány szék kellett volna. Átküldtek hát Rozsosék a szomszéd asztaloshoz, kérték, lenne szives néhány széket kölcsönözni; bizonyára akad a műhelyben . . .

Az asztalos mosolyogni kezdett . . .

— Igazán sajnálom, hogy épen most nincs készletben szék, de ha nem röstelék, hát ma készült el a pálfalvi törvényszék vádítottak padja. Azt szívesen átengedem s akár tízen is elférnek rajta.

A kacagás a lakodalmások között általános lett és Kátay egyik kollégája föl is használta hamarosan e kis epizódot s azt kívánta kedves barátjának, vajha ma ülne utoljára a „vádítottak padján” és soha ártatlanabban ne kerüljön belé, mint ez ünnepélyes alkalommal, midőn szintén mint utoljára, a Rozsás Agneske kis szívének tolvaja, foglal tizen is elférnek benne . . .

Válicsek Béla dr.

haza, hanem vártak és izgatottan, rosszat sejtve figyelték, hallgatták az evező csapásokat és a csónakot kísérő vizloosó-gást.

Alig 10 perc telt el s egy nagy csöbbség halatszott.

— Segítség! Segítség! hangzott a következő percben.

Néhány másodpercig tartott ez a rémséges segélykiáltás, melynek minden egyes hangja egy-egy törzurás volt a partonállók szívében. Aztán mélységes csend borult a tájra, a Duna eltitkolta, hogy mi történt. A munkástársak megborodva a segélykiáltásoktól, tetelentül futkostak fel és alá a parton. Nem volt kéznél csónak. Mire pedig egy ladikot keritettek sok idő telt el. Az emberek leveztek a Dunán, de az üres csónaknál egyebet nem találtak meg.

Tisztán előtűk volt a szomorú tény: a csónak felborult s utasai mind az öten bentuladtak a vízben.

Ráczalmáson hiába várta három család a kenyérkereső apát a hetikeresettel. Másnap reggel a tasi és rácalmási emberek, együttesen láttak hozzá a vízbeült megkereséséhez. Barna Mihály, Kukucska Lajos, Csepesz András és Szabó János kolttestét megtalálták, de Szabó Mihályt még mindig rejtegeti a Duna.

Südi János szomorú históriája.

Hol volt, hol nem volt, élt Sukorón, a tó fölött, a hegy alatt egy ember, szép, keményjártású, erős csontú öreg ember, aki 63 évet töltött már el abban csendes, szótalan, de szüntelen harcban, melyet a kézkezi munkás emberek folytatnak az élettel. Südi János az ő 63 esztendőjével is aratni járt a kisaludai uradalomba. Élete párja hűségesen kitartott mellette ebben a küzdelemben. Mindkettőjük nyugovóra hajló életét egy nagy reménység sugárzta aranyozta meg, amely ilyenforma beszélgetésekben nyert hangot:

— Majd ha megjön a fiunk! Akkor nem kell nekünk huzni-vonni. Lesz segítségünk.

Mert a Südi Jánosok fiát elkívánta a császár Boszniába és ott valahol a gránicon, Trebinyében vagy Bileken vigyáz a keletről fenyegetett európai egységű építésben maradására.

Csütörtökön történt, hogy Südi János így szólott az ő életé párjához:

— Kimegyek, hallok, a szőlőbe, megcsináljuk a hajlék tetejét, hogy mire megjön a fiunk, ne botránkozzék rajta.

— Menjén apjuk, majd az ebédet kiviszem utána.

Mert a Südiéknek van egy kis szőlőjük is a sukorói hegyen, amit az öreg akkurátus gondal-

apolgatott, szeretettel munkál-gatott.

Ugy is lett. Südi János elkezdte bontani a hajlék tetejét. Valahogyan nem jól ment a munka. Belülről erőlködött: a bontással. Egyszer csak leszakadt a tető és az öreg embert maga alá temette.

Mikor a sukorói toronyban éppen delet harangoztak, egy öreg asszony sirva kiáltozta férje urának nevét, de csak a szülő fölötti erdő adott szavára visszhangot. Südi Jánost halva huzták ki a prészhez bedől teteje alól.

Boszniában pedig egy magyar baka keservesen zokog, kezében az édes anyja öregbetű levele, melyben ez van írva: „Édes fiam, nincs már édes-apid“

Ez a Südi János szomorú históriája.

HIREK.

Naptár.

Feb. 27. Keddi.

R. Kath.: Sándor.

Prot.: Sándor.

Gör.: Auxent.

Zsidó: —

Nap kel: 6 ó. 48. nyugszik 5 ó. 38.

Hold kel: 11 ó. 10. nyugszik 3 ó. 28

Időjelzés: Változatlan.

Eljegyzés. Marsovai Marsovszky Viktor bodajki nagybirtokos leányát eljegyezte báró gnitzi Lepel Péter gizniki nagybirtokos.

Vízvezeték. Valami mégis csak lesz végre-valahára. A Kisebesi Gránit Kőbányák Részvénytársasága még ezen a héten megkezdte a Horváth István és Kert-utcában a csatornázást. A csatorna tehát rövidesen meglesz, de mikor jön bele aszalvölgyi víz? Wiplerék és Benoidék erre feleljenek!

Benoidék felszámolnak. Az aradi Benoid-gyár részvénytársaság, mely elég bátor volt a mi vízvezetékünknel és nagyobb munkacsoportot elvállalni, szombaton tartott igazgatósági ülésén elhatározta, hogy csöndesen felszámol. Lészay igazgató megszökése után felfedezett hiányt nem tudják pótolni. Az a 100,000 korona amit egy igazgatóság hirtelen összeadott kevés a számolásra.

Halálozás. Öszinte részvételt vettük a hirt, hogy Peék Gyula valencei plebános édes anyja, özv. Peék Lászlóné, szül. Paulovits Erzsébet életének 80 évében szombaton este Velenczén elhunyt. A megboldogult hült tetemét beszentelés után tegnap szállították Székesfehérvárra és ma d. e. 11 óra-
kor temetik a sóstói temető halottasházából. Nyugodjék békével a szerető édesanya a földamás édes reményében.

Steiner Jákó lovagias ügyei. Dr. Steiner Jákó Szűts Jenő alispán és Kenessey Gyulával fenforgott ügyét is a kölcsönös megbízottak után a lovagiaság szabályainak teljesen megfelelőleg békés uton elintézte. Ezzel véget érték mindazon kellemetlenségek, melyek ezideig fenforogtak.

— **A cél szentesíti az eszközöket.**

Az egyház ellenségeinek régi takfikkja az, hogy kitalált vádakat, vakmerő történelmhamisításokat minden ténybeli cáfolat ellenére ismételnék mindaddig, amíg azok a közudatba befészkelik magukat. Se szeri, se száma az ilyen kitalálásoknak, melyeket magyarul: hazugságoknak lehet nevezni. Egész könyvtárt tehetnének ki a megcáfolt sajtóhírek, történelmi tanítások, pamfletek, értekezések, röpivék, míg ezzel szemben viszont egész könyvtárra menő irodalma van a cáfolatoknak. Az egyház ellenségei azonban oda se hederitnek az argumentumoknak. Számítanak a közönség tudatlanságára, az emberek gonoszabb ösztöneire, a félrevezetettek elfogultságára s ez a számítás soha se alap nélkül való. Igen jól tudják, hogy a megcáfolt hazugságok vakmerő ismételtetése végül mégis csak beszivárog a szívekbe és az elmékbe s nekik nincs is egyéb céljuk, csak ez. A minduntalan ismételt, soha be nem bizonyított, ellenben ezerszer is megcáfolt hazugságok közül való pl. a jezsuiták ellen felhozott ama vád, hogy „a cél szentesíti az eszközöket“ elvet tanítják és gyakorolják. Megrögzött konokossággal találkoztunk ezzel a váddal lépten-nyomon, de hogy valaki bizonyított volna, arról mélyen hallgat a krónika. Ezek az egyházellenes körök nem is bizonyítani akarnak, hanem csak rágalmazni, mert bizonyítani nem is tudnak. Éppen erre vonatkozólag ad ma érdekes közleményt a Magyar Kurir című köznyomatos a következőkben.

„A hitvitázó irodalom kora óta állandóan azzal a váddal illetik a Jézus Társaságot, hogy „a cél szentesíti az eszközöket“ elvet tanítják és gyakorolják. Ez a vád a közudatba is annyira átment, hogy a jezsuiták hiába próbálkoznak ellene védekezni. Mint Londonból írják, Irországban a legújabb „Orangemen“ mozgalmak alkalmából protestáns részről röpiratban elevevitették fel újból a vádat. Erre dr. Delany, a jezsuiták irországi tartományfőnöke nyilvánosan kijelentette, hogy negyven font sterling (körülbelül 1000 korona) összeget hajlandó Dublin bármely jótékony intézetnek adni, ha egy pártatlan bíróság előtt akar ki is bebizonyítani, hogy a jezsuiták bármikor is tanították „a cél szentesíti az eszközöket“ elvet. Dr. Delany kijelentette azt is, hogy nem kívánja, miszerint az itélőbíróság katolikus emberekből álljon.“

Eszembe jut a kis Kóbi esete, aki, midőn a iskolában pályadíjat tüzetek ki, örömmel kiáltott fel:

— Itt lehet keresni!

Nos, tisztelt ellenségei az egyháznak, itt lehet keresni! Igaz, hogy nem a saját zsebük, hanem valami jótékony intézmény számára, de akiben olyan nagyon buzog az „igazság“ szeretete, csak álljon ki önzetlenül egy jótékony intézmény javára és bizonyítson. Tessék bizonyítani. Mert, aki nem bizonyít, csak vakon, szajkó módjára ismételtet vádakat, annak nincs többé joga a nyilvánosság elé merészkedni vádjával. Az ilyen ember tudatosan — hazug és rágalmozó.

— **Drága bort ivott Tauber János móri lakos az ősszel.** Betört 3-4 pincébe és ott egynéhány litert leeresztett a garaton. A károsultak feljelentették és a fehérvári törvényszék alaposan összemarkolta a garatját. Betörésért hat hónap börtönrre ítélték.

— **A tűzoltók győzse.** A helybeli önkéntes tűzoltótestület egy igen buzgó tagja, Kiss Ferenc, volt városi iskolaszolga f. hó 26-án reggel meghalt. Hét árva hagyott hátra.

— **Kardpárbaj.** Szombaton délután ismét kardpárbaj volt a Fekete Sas szálloda földszinti külön nagytermében. A párbajozók ezuttal vidékiek voltak: Deutsch Rezső és Lengyel István balatonboglári magánhivatalkók. Deutsch Rezső segédei voltak dr. Krausz Zeigmond és dr. Krausz Nándor, orvos dr. Pataki Armin: — Lengyel Istváné pedig dr. Vermes Dezső és Koblenzer Oszkár, orvos dr. Mészöly József. A párbajt dr. Krausz Zeigmond vezette. Mindjárt az első zseccsapásnál Lengyel István a jobb kézfején erősebb vágással megsebesült és az orvosok konstatalták a harcéletlenséget. Az ellenfelek kibé-
hültek.

Fogak Kovács Dezső műfogászati termében Székesfehérvár (Rózsa-u. 5 sz. a. e. mellett Zirci templommal szemben).

— **A vásári krónika.** Az orszá-
gos vásáron alig fordult elő bűn-
eset, mert miként megirtuk, a rendőrség a gyanus vendégeket s a cigány-
telep illusztris lakóit már szombaton délelőtt őrizet alá vette.

Kolompár Juli és Horváth Mar-
csa helybeli cigány leányok a vá-
sáron nem tudtak semmit sem
lenni, de mert őrök kézzel nem
akarták a rendőrség jóvoltából ott-
hon maradottakhoz visszatérni,
hazafelé az uton próbáltak szere-
ncsét. A Kossuth-utcában, az
Oththon kávéház kapuja alatt a
frissen szállított sörös palackok mint
a katonák úgy sorakoztak egymás-
mellett. A cigánynegyed e két dísz-
virágának nagyon tetszetek ezek
a sörös palackok s mindegyik ab-
ból akart néhányat hazavinni. Alig-
hogy kiléptek a kapu alól, az
utcan valaki észrevette a lopaságot,
figyelmeszette a kávést, aki a
tolvaj leányokat a rendőrségre vitette

Egy jól öltözött fiatalember pedig
botránnyit idézett elő. Uton utfélen
mindenkit megszólított és panasz-
kodott, majd négyülésszerű szó-
noklatot tartott, hogy 6 meghason-
lott családjával, mert rosszra akar-
ták csabítani.

— Mi az a rozg? kérdezték tőle.

— Azt akarják, hogy vegyek
feleséget, felelte ő. Eleinte azt hitték,
hogy botránnyosan részeg, de később
kiderült róla, hogy elmebeteg. Nagy
Károly a neve, várpajtotai illetőségű.
A rendőrség hazavitte.

Délután 5 óraker meleg
tűstöltő lött husok Marschallnál
Kossuth-utca.

— **Bikavásár.** A Fejermegyei Gaz-
dasági egyesület március 13 és
14 én a Királykút utca 11. szám
alatt Bikavásárt rendez.

— **Szenzáció a vásáron.** A vá-
sárnapi országos vásárnak szenzá-
ciója volt. Az esti órákban szajról-
szájra járt az a hír, hogy az ola-
szok felülőn nagy számú tehe-
net vásároltak össze, — nyil-
ván azért, hogy azokat élelemül a
harctérre vigyék. A magyar kor-
mánynak talán jó volna figyelmet
fordítani arra, hogy az olaszok nem
visznek-e ki az országból annyi te-
nyészanyagot, hogy az így beállt
vesztés a magyar kiszagáknak
kárára lesz.

Nemtelen boszú. Thész András gánti lakoson haragosa Fett András úgy állt boszút, hogy éjnek idején belopózott az istállójába s ott a drága lovat bicskával megszurkálta.

A Jézus Szíve templomáról készült levelezőlapok kaphatók: a Káth. Körben, Ker. Fogyasztási Szövetkezetben, özv. Czörnérné dóhányfőnökségében, Klöcker József, Knasovitzky Béla urak üzletében, Robiések Sándor papírkereskedésében és Rotter I. dóhányfőnökségében.

A Népszövetség irodája

Szent István tér 1 sz.
Füzetek, naptárak átvehetőek vasárnaponként fél 11-től 12 ig. Akinek a népszövetséggel dolga van, az irodában elintézheti.

Egyesületi hírek.

A Deák Ferenc-utcai iskola növendékei vasárnap megismételték farsangi előadásukat. Az ambiciózus tantestület keze alatt ment megint minden, mint a karikacsapás, csak a közönség képe volt más, mint elő alkalommal. Az a szülőnk napja volt, meg a szemeszedőké, tegnapelőtt pedig az iskola iránt hivatása révén vagy egyébként érdeklődő hallgatóság jelent meg, köztük dr. Kuthy József főigazgató, az érdeemes iskola gondnoka, Schaller Flóris kir. tanfelügyelő, dr. Czapáry László iskolaszéki elnök, Matskássy Rózsa a felsőbb leányiskola és Szirbek József az ele ni iskolák igazgatója, Streit Ferenc püspöki irodai igazgató, stb. kik mindnyájan a legnagyobb elismeréssel adóztak az iskola tanítóinak becsületes munkájukért.

A népkadémiá vasárnap előadását Tamás Viktor főreáliskolai tanár tartotta; a hírneves tudósok életéből mondott el a tőle megszont szel-

Levágandó!

Fejérmegyei Napló

1912. év husvétjára

nagy számú és igen értékes nyeremény tárgyakból sorsolást rendez.
Mindenki egy-egy sorsjegyhez juthat,

I. 30 ilyen szelvényért. (tesék ezt a szelvényt levágni és a szerkesztőségben — Szent István tér 1. — beváltani.)

II. ha a Fejérmegyei Naplónak 5 új előfizetőt szerez és azoknak legalább egy hónapig előfizetési díját beszolgáltatta.

— Csak Mauthner-féle magvakat vásárolnak helyesen gondolkodó, számító gazdák és kertészek még akkor is, ha mások olcsóbbak volnának, mert tapasztalatból tudják, hogy ez csakis a magvak rovására és a vevők kárára lehetséges.

lemességgel érdekes dolgokat, mindvégig lekötve a közönség figyelmét. Utána Csere János adott elő monológot; jelméze, kivált pedig ügyes mimikája és tót kiejtése élénk derűtséget keltett. Végül „A fotográfus” bohózat következett, melyben Piller Annus és Endl Margit kedves és jó játékokért nyílt színen: is kaptak tapsot. Csizmás Jenő és Piller Feri szintén ügyesen játszották szerepüket.

A Székesfehérvári Ker. Keresk. Alkalmazottak Egyetértés torna-csapatá f. hó 29-én este 9 órakor tartja rendes évi közgyűlését a Szent-Imre-teremben.

Színház.

Február 24.

A betyár kendője. Ifjusági előadás. Zsúfolt, a zenekari helyek eladásával súlyosított ház. Szépen gördülő előadás, erősen kurtított darab, melyben Miklóssy remekbe dolgozott, de a többiek is kifogástalanok voltak. Szegény Kovács nemcsak élt, betört, hanem — oh drámai hős! — dalolt és táncolt is. Hogy miért nem Erckövy, nem tudjuk, Amilyen jó volt az előadás, oly rosszul viselkedett a publikum három éven aluli része. Nem tudjuk, kihez adresszáljuk kérésünket, de tisztelettel esedezünk arra hivatott helyen, hogy ne engedjenek az ifjusági előadásból csecsemő előadást csinálni. Egész sereg öbönülő kis baba jajgatott, társalgott, nyöszörgött, fecsegett, kiabált, nevetett a nézőtérben, ami nemcsak a színészeknek, de a publikumnak is felette kellemetlen volt. Az ilyen ifjuságnak cucll való és nem theatrum.

A csitri. Egy józú, kedves fiatal leány Pierre Véber és Henri De Gorse-négyfelvonásos, vígjátékának a hőse, akinek hálás szerepét a társulat egyik naivája s egyben táncosnője Fekete Irén alakította jutalomjátéka alkalmából. Hogy mennyire kedvelt tagja az ambiciózus, iparkodó és tehetséges színész nő a társulatnak megmutatta az egész színházat, még a zenekari helyeket is zsúfolásig megtöltő publikum, mely sürten ismétlődő vastappal s az idén még nem látott mennyiségű virággal kedveskedett a „csitri-nek.”

Maga a darab édestestvére a „Kis cukrosnak”, csak léhább — itt-ott egész az izléstelenségig — és távolról sem olyan bájos, mint a másik. A csitri, mint mondtuk, egy talpraesett kisleány, ki álszentkedő nagynéninek prűderiával telt házából, melyben akarata ellenére férjhez akarják adni, Párisba szököik Delanoy (Déri) festő után s tanítványa lesz. A művész már előrehaladott korú ember. Eleinte a csitri szereti őt, ki a kisleányt gyermekének tekint; majd, mikor a kisleányból nagy leány lesz, megcserélődik a szerep. Az így előállott ferde helyzetben a festő segít az ő okosságával s nagylelkűségével mikor leányról lemond egy fiatal tanítványa javára, kinek felesége lesz. A darab háromnegyedrésze pompásan van felépítve élénk beszéddel, ötletes fordulatokkal s főleg csattanó felvonásokkal, melyek a publikumot állandó derűtséggel tartják. A negyedik felvonás aztán vontatott lesz és valami langymeleg szentimentalizmusba fullad. Ebben a „Kis cukros” messze felette

áll, no meg abban is, hogy híjjával van a „Csitri” olyan részeinek, melyeket fiatal leányjag hallgathat végig zavartalanul. E tekintetben főleg a darab eleje ellen van kifogásunk, mely hemzseg a léha megjegyzésektől, ódi viccektől, melyeket számtalanszor hallottunk már s a melyeket nem ártott volna a jobb izlésű közönségre való tekintettel a szövegből kihuzni. Ha ezek elmaradtak volna, elmaradt volna ugyan néhány hangosabb röhej a karzatról, de mi minden habozás nélkül fejezhetnénk ki elismerésünket a jutalomjátékos Fekete Irén darabválasztása felett. Így — sajnos — nem tehetjük.

Az előadás eleinte elég jól ment; pompás volt Miklósy, Benes és Zilahiné (kosztümje), jók a api, Szántó, bár a sugó itt-ott túlerősen volt kénytelen dolgozni. Elismeréssel adózuunk Kovács sok izléssel megjátszott plebánosának. A darab főszereplői Fekete és Déri elemükben voltak s kitűnő alakítást csináltak addig, míg szerepük a szerzők gyengeségéből limonádéval le nem öntözte őket. Ettől kezdve szárnyszergetten vonszolták magukat, a darabot és a közönséget egész háromnegyed tizenkettőig. Finomabb izlésű közönségnek nem ajánljuk a darab megnézését.

—s

Műsor:

Kedd: Judith. Kovács Lajos jutalomjátéka.

Szerda: Cigányszerelem. Lónyai Piroška fellépet.

Csütörtök: Obsitos. Lónyai Piroška fellépet.

Péntek: Leányvásár.
Szombat: Makrencs hölgy. Huzella Irén jutalomjátéka.

Szerkesztői üzenetek.

Lapunk vidéki barátait szeretettel kérjük, hogy a környéken történt dolgokról sziveskedjenek tudósítást küldeni. A lap főérdekesége a hirrovatban van és csak úgy lehetünk versenyképesek, ha vidéki tudósítónk segítenek bennünket. Némely vidéken hallatlan mérben dúl a horror calamit neví járványos celegség. Mi szívből kívánjuk a betegségéből való gyógyulást.

L. Helyben. Önt s másokat is, kik a legutóbbi püspöki körlevelet kérték tőlünk, értesítjük, hogy nagy sajnálatukra nem szolgálhatunk vele, miután az idén püspök urunk nem adott ki külön bőjti pástorlevelet. Amit a templomokban felolvastak, az a püspöki kar közös pástorlevele. Egyébként Buzárovits Gusztávnál kapható Esztergomban — talán 30 fillér postabélyeg ellenében a nevezett cég megküldi.

Vidéki olvasóinkat, kik szelvényeket küldenek beváltás végett, kérjük, hogy a levélhez 10 filléres postabélyeget csatoljanak.

P. Dunabogány. Köszönet a szives tudósításokért. Sajnos, hogy Bogdány nincs megyénkben, így az ott történt egyébként érdekes dolgok a mi közönségünket kevésbé érdeklik. Bárcsak a közönség vidéken lenne: ilyen burgó és derék tudósítónk. Sok üdvözet!

Apróhirdetések

Március hava méltó megszentelésre nagyon alkalmas és nagyon ajánható a „Márciusi hollyak” című kedves imakönyv, melyet Szent József tiszteletére Dr. Szentgyörgyi Jordán Károly apát plebános állított egybe. Az imakönyv kapható szerzőnél Szaniszlón, vagy a Szent István Társulat könyvkereskedésében Budapestben. (IV. Kecskeméti utca 2.) Ára csinos vászonkötésben 2 kor. 30 fill; bőrkötésben aranyozott metszéssel 5 korona.

Szent-István-utca 17 szám alatti ház eladó. Tudakozódni lehet Ligetsor 2 szám alatt az ügyvédi irodában.

Rákóczi-utca 17. szám alatti bolthelyiség lakással együtt azonnal kiadó.

Sár-utca 22. szám alatti ház eladó. Tudakozódni lehet Ligetsor 2. szám alatt az ügyvédi irodában.

Sórpince-utca 64. szám alatti ház hely és a csokri dűlőben két rét eladó. Tudakozódni lehet Öreg-u. 33. szám alatt.

Három drb. növendék malac és 1 hidas eladó. Budai-u. 40.

Városházköz 4. szám alatt csántérfák eladók.

Bérbe adók esetleg eladók, budai-út mellett. Szép dűlőben 410 öles parcellák. Tudakozódni Öz-utca 2 szám alatt lehet.

Olvasók, saját készítményük a legkülönfélébb kivitelben kaphatók a szeminariumi templom sekrestyében. Megrendelésre is készít olvasókat, füzeteket, javításokat elvállal.

Egy jó írást fiatal ember masolói vagy leírói munkát keressék melyet olcsó díjazás mellett lakásán, kívánság esetén estánként valamint ünnep és vasárnapokon a munkaadónál végezhetne. Cim a kiadóhivatalban.

Varrógépjavítások

műhelyünkben gyorsan és szakszerelemmel készíttetnek,
SINGER CO. varrógép-részvény-társaság.

Magyarország legnagyobb és legrégibb varrógép-üzeme,
Székesfehérvár, Nádor-utca, Tülfényi-báz

Ha eladni vagy venni-valója van az apróhirdetések közt tegye közzé!

LEGZEBB JIREMLEK
HAVRANEK ANTAL
ACD SZOBRAZ ES KÖNYVIRÁGO TELEPEN
SZ. FEHÉRVÁR FELSŐ VÁROS
TERVEK INSTEIN TELEFON 125